Lietas arhīva Nr. CA-0325-20/36
ECLI:LV:RAT:2020:1116.C68408517.15.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2020.gada 16.novembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Mairita Šķendere,
tiesnese Inese Strelča
un tiesnesis Mārtiņš Sviķis,
rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret SIA "Intesko" ar trešajām personām SIA "S5" un zvērinātu tiesu izpildītāju Mārtiņu Eglīti par īpašuma tiesību atzīšanu uz kustamo mantu – īslaicīgas lietošanas būvēm un SIA "Intesko" pretprasībā pret /pers. A/ par īpašuma tiesību atzīšanu uz izbūvēto maksas autostāvvietu 48 vieglajām automašīnām un sardzes ēku sakarā ar /pers. A/ un SIA "Intesko" apelācijas sūdzībām par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 17.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ 2017.gada 27.aprīlī ar papildinājumiem 2017.gada 8.jūnijā vērsies tiesā ar prasības pieteikumu pret SIA "Intesko" ar trešajām personām SIA "S5" un zvērinātu tiesu izpildītāju Mārtiņu Eglīti par īpašuma tiesību atzīšanu uz kustamo mantu – īslaicīgas lietošanas būvēm, kurā, pamatojoties uz likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta pirmās daļas 5.punktu, Civillikuma 920., 921., 989., 1041., 1044., 1060.pantu, Ministru kabineta noteikumiem Nr.1620 "Noteikumi par būvju klasifikāciju", Ministru kabineta noteikumiem Nr.500 "Vispārīgie būvnoteikumi" 2.18.apakšpunktu, lūgts atzīt prasītājam īpašuma tiesības un atjaunot valdījuma un turējuma tiesības uz kustamo mantu – būvēm ar īslaicīgas lietošanas raksturu, kas sastāv no ceļa seguma (kods 21120102), žoga (kods 2420), dežuranta mājas (kods 127), automātiskiem vārtiem (kods 2420), avārijas izbraukšanas vārtiem, kas atrodas uz zemesgabala /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/. Mantas kopējā vērtība – 7300 EUR.

Prasības pieteikums un tā papildinājumi pamatots ar šādiem argumentiem.

[1.1] Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļas nodalījumā Nr.16330 prasītājam līdz 2007.gada 11.septembrim bija reģistrētas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, kadastra nr./numurs A/, /adrese A/

2007.gada 24.jūlijā starp prasītāju un /pers. B/ un /pers. C/ tika noslēgts pirkuma līgums, ar kuriem /pers. B/ un /pers. C/ iegādājās nekustamo īpašumu. 2007.gada 24.augustā un 2007.gada 30.augustā tika noslēgti divi pārjaunojuma līgumi, saskaņā ar kuriem tika pārjaunots 2007.gada 24.jūlija pirkuma līgums, ar kuriem /pers. C/ un /pers. B/ vietā iestājās trešā persona SIA "S5".

[1.2] Atbildētāja minēto nekustamo īpašumu iegādājas izsolē un, pamatojoties uz 2016.gada 9.augusta Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Zemesgrāmatu nodaļas lēmumu, ierakstīta zemesgrāmatā par nekustamā īpašuma īpašnieci.

[1.3] Atbildētājai piederošā nekustamā īpašuma /adrese A/, teritorijā atrodas prasītājam piederoša kustama manta – īslaicīgas lietošanas būves, kuras nekad nav bijušas ierakstītas zemesgrāmatā, jo tām ir īslaicīgas lietošanas būves statuss, ko apliecina būvvaldes izziņa un akts. Ar zvērināta tiesu izpildītāja J.Lazdāna aktu par fakta fiksēšanu pierādīts, ka kustama manta – īslaicīgas lietošanas būves sastāv no ceļa seguma, žoga, nojumes un sarga mājas, avārijas izbraukšanas vārtiem, automātiskiem vārtiem.

Šī kustamā manta nekad nevienam nav atsavināta. Tiesu izpildītājs, rīkojot trešajai personai piederošās mantas izsoli, nevarēja izsolīt trešajai personai nepiederošo kustamo mantu. Nekustamā īpašuma izsoles aktā nav uzrādīta prasītājam piederošā kustamā manta.

Šobrīd prasītājs nevar izlietot savas valdījuma un turējuma tiesības uz šo mantu.

[2] SIA "Intesko" 2018.gada 29.oktobrī vērsās tiesā ar pretprasības pieteikumu pret /pers. A/ par īpašuma tiesību atzīšanu, kurā, pamatojoties uz Civillikuma 842., 968., 993., 994., 1044., 1060.pantu un likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.pantu, lūgts atzīt SIA "Intesko" īpašuma tiesības uz izbūvēto maksas auto stāvvietu 48 vieglajām automašīnām un sardzes ēku, kas atrodas uz nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/.

Pretprasības pieteikums pamatots ar šādiem apstākļiem.

[2.1] Autostāvvieta atzīstama par nekustamo īpašumu. Apstāklis, ka autostāvvietai projektēšanas un izbūvēšanas ietvaros noteikts īslaicīgas lietošanas raksturs nepadara autostāvvietu par kustamo mantu, bet vienkārši nosaka tās ekspluatācijas īpatnības.

[2.2] Tā kā konkrētajā gadījumā nav konstatējams neviens no likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta pirmajā daļā paredzētajiem izņēmumu gadījumiem, kad Civillikuma 968.panta noteikumi nav piemērojami, autostāvvieta nav uzskatāma par patstāvīgu īpašuma objektu un nerada dalīto īpašumu, kā rezultātā secināms, ka prasītājs un pēc nekustamā īpašuma atsavināšanas trešā persona SIA "S5" bijusi tā sastāvā ietilpstošās autostāvvietas īpašnieki.

Ievērojot minēto, nevar būt šaubu, ka nekustamā īpašuma izsolē atbildētāja iegādājusies gan nekustamo īpašumu, gan tā sastāvā ietilpstošo autostāvvietu.

[2.3] Ņemot vērā, ka autostāvvieta netika ierakstīta zemesgrāmatā un īpašuma tiesības netika nostiprinātas trešajai personai SIA "S5", kas liedz atbildētājai nostiprināt zemesgrāmatā īpašuma tiesību pāreju un būtiski ierobežo viņas īpašuma tiesības uz minēto īpašumu, atbildētāja ir spiesta vērsties tiesā ar īpašuma prasību.

[3] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 17.jūnija spriedumu noraidīta /pers. A/ prasība pret SIA "Intesko" par īpašuma tiesību atzīšanu uz kustamo mantu – autostāvvietu, kas sastāv no ceļa seguma, žoga, dežuranta mājas, automātiskiem vārtiem, avārijas izbraukšanas vārtiem, valdījuma un turējuma tiesību atjaunošanu, kā arī SIA "Intesko" pretprasība pret /pers. A/ par īpašuma tiesību atzīšanu uz izbūvēto maksas autostāvvietu 48 vieglajām automašīnām un sardzes ēku.

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Lietā nav strīda par šādiem faktiem.

[3.1.1] Līdz 2007.gada 11.septembrim nekustamais īpašums /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/, kas sastāv no zemesgabala ar kadastra Nr./numurs A/, ar kopējo platību 3230 m^2 un uz zemesgabala esošās vienas 2-stāvu koka dzīvojamā ēkas piederēja prasītājam.

[3.1.2] 2007.gada 24.jūlijā starp prasītāju un /pers. B/ un /pers. C/ noslēgts pirkuma līgums, ar kuru /pers. B/ un /pers. C/ iegādājās no prasītāja nekustamo īpašumu, bet 2007.gada 24.augustā un 2007.gada 30.augustā uz divu pārjaunojuma līgumu pamata /pers. C/ un /pers. B/ vietā iestājās lietā trešā persona SIA "S5".

[3.1.3] Atbildētāja ir iegādājusies nekustamo īpašumu trešās personas likvidējamās SIA "S5" izsolē, kā rezultātā, pamatojoties uz 2016.gada 9.augusta Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Zemesgrāmatu nodaļas lēmumu lietā Nr.C60058916, Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs C/ atbildētājai nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/, kas sastāv no zemesgabala ar kadastra Nr./numurs A/, ar kopējo platību 3230 m^2 un uz zemesgabala esošās vienas 2-stāvu koka dzīvojamā ēkas.

[3.1.4] Uz atbildētājai piederošā zemesgabala atrodas autostāvvieta un dežuranta māja.

[3.2] Apstākļos, ka autostāvvieta, kas sastāv no ceļa seguma, žoga, dežuranta mājas, automātiskiem vārtiem, avārijas izbraukšanas vārtiem, ir savienota ar zemi, starp šīm lietām un galveno lietu nodibināts pastāvīgs ilgstošs sakars, tā kalpo galvenajai lietai, ir izmantojama, lai apmierinātu zemes gabala īpašnieka vajadzības, kas izriet arī no abiem nekustamā īpašuma vērtējumiem, atbilstoši Civillikuma 850., 851. un 857.panta noteikumiem atzīstama par zemesgabala piederumu. Tādējādi atbilstoši Civillikuma 853.panta noteikumiem nepamatots ir prasītāja apgalvojums, ka atbildētāja nopirkusi izsolē nekustamo īpašumu bez blakus lietas. Blakus lietas atdalīšana no galvenās lietas nav iespējama, jo atzīstams, ka prasītājs to pārdevis kopā ar galveno lietu.

[3.3] Apstākļos, ka atbildētāja jau ar nekustamā īpašuma iegūšanu īpašumā ir ieguvusi īpašumtiesības uz tā blakus lietu, nav konstatējams pamats šāda fakta atsevišķai nodibināšanai ar tiesas spriedumu, kā rezultātā pretprasība noraidāma.

[3.4] Ievērojot iepriekš minēto, par nepamatotu atzīstams prasītāja pieteikums par rakstveida pierādījumu viltojumu tā kopumā.

[4] /pers. A/ iesniedzis apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 17.jūnija spriedumu, pārsūdzot to daļā, ar kuru noraidīta /pers. A/ prasība un noraidīts pieteikums par pierādījumu viltojumu.

Apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[4.1] No 2003.gada 10.oktobrim līdz 2016.gada 4.novembrim prasītājam pilnībā piederēja turējuma un valdījuma tiesības pār viņam piederošo kustamo mantu, ko apliecina arī 2016.gada 27.septembrī sastādītais zvērināta tiesu izpildītāja Jāņa Lazdāna akts par fakta fiksēšanu. Tiesa ignorējusi faktu, ka prasītājs nekad nav izteicis gribu tam piederošo kustamo mantu, proti, būvi (autostāvvietu), atzīt par nekustamā īpašuma /adrese A/, piederumu.

Prasītājs sev piederošo kustamo mantu (autostāvvietu) nekad nav atsavinājis kādai trešajai personai un saskaņā ar Civillikuma 987.pantu neviena trešā persona to nevarēja nodot atbildētājai. Tāpat šī kustamā mantā nekad nav bijusi nodota citas personas valdījumā.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka attiecībā uz nekustamā īpašuma piederumiem var pastāvēt citu personu lietu tiesības.

Faktu, ka prasītājam piederošā kustamā manta (autostāvvieta), kas izvietota nekustamajā īpašumā /adrese A/, nekad nav tikusi nodota trešajai personai SIA "S5" un nekad nav atradusies tās valdījumā, apliecina zvērināts tiesu izpildītāja Sanda Tomsona 2015.gada 14.aprīļa aktā norādītie apstākļi.

Iepriekš minētais pierāda, ka prasītājs, atsavinot nekustamo īpašumu /adrese A/, nav atsavinājis autostāvvietu.

[4.2] Prasītājam, atsavinot nekustamo īpašumu /adrese A/, nebija nekādu šķēršļu paturēt savā īpašumā autostāvvietā esošās pagaidu būves, saglabājot sev pilnīgas varas tiesību pār pagaidu būvēm. Prasība saskaņā ar Civillikuma 1051.pantu satur sīku aprakstu attiecībā uz atprasāmo lietu, kā pēc šķiras un īpašībām, tā pēc sevišķām iezīmēm un atrašanās vietas.

Atbildētāja nav pierādījusi, ka ieguvusi īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu lielākā apmērā par to, kādā tas piederēja pārdevējam. Tāpat atbildētāja nav pierādījusi, ka strīdus manta atradusies atbildētājas valdījumā.

[4.3] Šobrīd izveidojusies situācija, ka uz atbildētājam piederoša zemes īpašuma atrodas prasītājam piederoša kustama manta (īslaicīgas lietošanas būve), uz kuru prasītājs nevar izlietot savas valdījuma un turējuma tiesības, kas ir īpašuma tiesības neatņemama sastāvdaļa, un atbildētāja ir šīs mantas ļaunticīga valdītāja. Prasītāja īpašuma tiesības apliecina 2003.gada 10.oktobra akts par Maksas stāvvietas 48 vieglajām automašīnām /adrese A/ pieņemšanu ekspluatācijā. Lietā esošie pierādījumi, tajā skaitā objekta tehniskā dokumentācija, pierāda dalīta īpašuma izveides tiesisko pamatu.

Tiesību doktrīnā nostiprināta atziņa, kaut arī ar zemes gabalu cieši savienota būve uzskatāma par zemes gabala sastāvdaļu, likumā paredzētos izņēmuma gadījumos šāda būve tiesiski var būt "atdalīta" no zemes gabala, respektīvi, tā var būt patstāvīgs īpašuma priekšmets un piederēt citai personai.

Uz izsoles, kurā atbildētāja iegādājās nekustamo īpašumu, dienu pagaidu būvju (autostāvvietas) ekspluatācijas termiņš bija beidzies, tādējādi tās bija atzīstamas par pretlikumīgām būvēm, kas izņemtas no civiltiesiskās apgrozības.

Tādējādi prasītājs saskaņā ar Civillikuma 1041.pantu ir tiesīgs ar īpašuma prasību atprasīt savu lietu no atbildētājas kā no personas, kas šo lietu prettiesīgi aiztur.

[4.4] Autostāvvietai kā īslaicīgas lietošanas būvei ir beidzies ekspluatācijas termiņš un tā ir nojaucama. Lai no jauna iegūtu tiesības īslaicīgas lietošanas būves izvietošanai, šīs būves būvniecības process ir ierosināms no jauna, ievērojot visus būvniecības priekšnoteikumus.

[4.5] Ņemot vērā 2016.gada 7.decembra Rīgas pilsētas būvvaldes akta un 2016.gada 7.novembra izziņas saturu, prasītājam ir pamats uzskatīt, ka iespējams notikusi pierādījumu viltošana, tādējādi lūdz atzīt par rakstveida pierādījumu viltojumu un izslēgt no pierādījumiem Rīgas pilsētas būvvaldes 2016.gada 7.decembra lēmumu Nr.BV-16-16761-nd, 2016.gada 28.novembra vēstuli Nr.BV-16-16147-nd un 2016.gada 1.decembra vēstuli Nr.BV-16-16445-nd.

[5] SIA "Intesko" iesniegusi apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 17.jūnija spriedumu, pārsūdzot to daļā, ar kuru noraidīts SIA "Intesko" pretprasības pieteikums.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[5.1] Neskatoties uz tiesas nodibināto faktu, ka atbildētāja, iegādājoties nekustamo īpašumu, ir ieguvusi īpašuma tiesības arī uz autostāvvietu, spriedumā nepamatoti un pretēji loģikas likumiem pretprasība par atbildētājas īpašuma tiesību atzīšanu uz autostāvvietu ir noraidīta.

Apstākļos, ka autostāvvieta nav reģistrēta Zemesgrāmatā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā kā patstāvīgs īpašuma objekts, būtiski izlemt jautājumu par atbildētājas īpašuma tiesību atzīšanu uz autostāvvietu.

[5.2] Spriedumā nepamatoti izdarīts secinājums, ka autostāvvieta nav atzīstama par nekustamu īpašumu. Faktu, ka autostāvvieta ir nekustams īpašums apliecina fakts, ka tās izbūvei ir izstrādāts būvprojekts, ka tā nodota ekspluatācijā, par tādu to kvalificējusi arī Rīgas pilsētas būvvalde, autostāvvietas sardzes ēkai ir piešķirta adrese un kadastra apzīmējums. Šo faktu ir atzinis arī prasītājs, iesniedzot sūdzību, kā arī neizvirzot pretenzijas uz kustamu mantu nekustamā īpašuma izsoles procesā.

Fakts, ka autostāvvietas projektēšanas un izbūves procesā tai piešķirts īslaicīgas lietošanas būves statuss nepadara to par kustamu mantu.

Norādot, ka autostāvvieta nav nekustams īpašums, tiesa nav devusi vērtējumu Rīgas pilsētas būvvaldes vēstulēm.

[5.3] Pretprasība pamatota ar Civillikuma 968.pantu un likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta ceturto daļu. Apstākļos, ka autostāvvieta nav atzīstama par patstāvīgu īpašuma objektu, ka tā nav reģistrēta ne zemesgrāmatā, ne kadastra reģistrā, tā saskaņā ar iepriekš minētajām likuma normām atzīstama par nekustamā īpašuma, uz kura tā atrodas, īpašnieka īpašumu.

[5.4] Pārsūdzētajā spriedumā iekļautā norāde par uz nekustamo īpašumu nostiprināto hipotēku rada nepareizu priekšstatu, ka gadījumā, ja atbildētāja nebūtu nodibinājusi hipotēku uz nekustamo īpašumu, pastāvētu pamats atdalīt blakus lietu no galvenās lietas.

Vienlaikus tiesa, spriedumā norādot uz apstākli, ka uz nekustamo īpašumu nostiprināta hipotēka, pārkāpusi Civilprocesa likuma 192.panta noteikumus.

[6] Rakstveida paskaidrojumos par atbildētājas apelācijas sūdzību prasītājs, norādot uz Rīgas pilsētas būvvaldes lēmumu un vēstulēm, ar kurām pamatota atbildētājas apelācijas sūdzība, un kurus prasītājs ir lūdzis atzīt par viltojumu un izslēgt no pierādījumu loka, atkārtoti analizē autostāvvietas kā īslaicīgas lietošanas būves statusu, kā arī adreses piešķiršanas sardzes ēkai likumību, kam seko argumentu, kas ir analoģiski apelācijas sūdzībā norādītajiem, izklāsts.

[7] Rakstveida paskaidrojumos par apelācijas sūdzību atbildētāja norāda, ka šobrīd Rīgas pilsētas būvvaldes sniegtā informācija apliecina faktu, ka autostāvvieta nav pieņemta ekspluatācijā kā īslaicīgas lietošanas būve, kas ļauj par nepamatotu atzīt prasītāja apgalvojumu par kustamas mantas statusu stāvvietai.

[8] Pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma normām, ievērojot drošības pasākumus, Civillietu tiesas kolēģija atzina, ka lietā iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu, izskatot lietu rakstveida procesā, par ko pusēm nosūtīts tiesas paziņojums par lietas nozīmēšanu izskatīšanai rakstveida procesā (3.sēj., l.l.126, 127-128, 130-131,158-159).

[8.1] Tiesā iesniegtajos papildu paskaidrojumos trešā persona SIA "S5" norāda, ka prasība kā nepamatota noraidāma, savukārt pretprasība apmierināma.

[8.2] Prasītājs atsauksmē uz trešās personas iesniegtajiem papildu paskaidrojumiem norāda, ka prasība kā pamatota apmierināma, savukārt pretprasība kā nepamatota pilnībā noraidāma.

Motīvu daļa

[9] Civillietu tiesas kolēģija, pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi tos kopumā ar prasībā, pretprasībā un apelācijas sūdzībās norādītajiem argumentiem, kā arī lietā iesniegtajiem pierādījumiem, atzīst, ka prasība un pretprasība kā nepamatotas noraidāmas.

[10] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas un 430.panta trešās daļas noteikumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, nepārbaudot faktus, kas konstatēti pirmās instances tiesā, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 17.aprīļa jūnija spriedums, ar kuru noraidīta gan prasība, gan pretprasība, pārsūdzēts pilnā apjomā.

Apelācijas sūdzībās nav apstrīdēti šādi pirmās instances tiesas konstatētie fakti.

[10.1] Līdz 2007.gada 11.septembrim nekustamais īpašums /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/, kas sastāv no zemesgabala 3230 m^2 platībā un uz zemesgabala esošas vienas 2-stāvu koka dzīvojamā ēkas, piederēja prasītājam.

[10.2] 2007.gada 24.jūlijā starp prasītāju un /pers. B/ un /pers. C/ noslēgts pirkuma līgums, ar kuru /pers. B/ un /pers. C/ iegādājās no prasītāja nekustamo īpašumu, bet 2007.gada 24.augustā un 2007.gada 30.augustā uz pārjaunojuma līgumu pamata /pers. C/ un /pers. B/ vietā iestājās lietā trešā persona SIA "S5".

[10.3] Atbildētāja ir iegādājusies nekustamo īpašumu trešās personas likvidējamās SIA "S5" izsolē, kā rezultātā, pamatojoties uz 2016.gada 9.augusta Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Zemesgrāmatu nodaļas lēmumu lietā Nr.C60058916, Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs C/ atbildētājai nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/, kas sastāv no zemesgabala 3230 m^2 platībā un vienas 2-stāvu koka dzīvojamā ēkas.

[10.4] Uz atbildētājai piederošā zemesgabala atrodas saskaņā ar 1999.gada 23.augusta būvprojektu Nr.2084/1135a, kura pasūtītājs bija prasītājs, uzceltā un 2003.gada 10.oktobrī ekspluatācijā nodotā autostāvvieta, kuras sastāvā ietilpst prasībā norādītā strīdus manta.

[11] Civillietu tiesas kolēģija, iepazīstoties ar prasītāja apelācijas sūdzības argumentiem un apstrīdēto pierādījumu, proti, Rīgas pilsētas būvvaldes 2016.gada 7.decembra lēmuma Nr.BV-16-16761-nd, 2016.gada 28.novembra vēstules Nr.BV-16-16147-nd un 2016.gada 1.decembra vēstules Nr.BV-16-16445-nd saturu, atzīst, ka nav pamata izdarīt secinājumu par rakstveida pierādījumu viltošanas faktu un šo dokumentu izslēgšanai no pierādījumu loka.

Vienlaicīgi Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apstāklim, vai uz atbildētājai piederošā zemes gabala uzceltajai būvei, proti, autostāvvietai, ir noteikts īslaicīgas lietošanas būves statuss vai nē, nav būtiskas nozīmes šīs civillietas ietvaros izskatāmā strīda izšķiršanā to apstākļu dēļ, kas turpmāk norādīti kā pamats prasības noraidīšanai.

[12] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība noraidāma šādu apsvērumu dēļ.

[12.1] Saskaņā ar 1999.gada 23.augusta būvprojektu Nr.2084/1135a, kura pasūtītājs bija prasītājs, uz prasītājam piederošās zemes /adrese A/, izbūvēta un 2003.gada 10.oktobrī nodota ekspluatācijā autostāvvieta 48 vieglajām automašīnā. Šīs autostāvvietas, kas atzīstama par būvi, sastāvā atbilstoši būvprojektam ietilpst prasībā norādītā manta, proti, ceļa segums, dežuranta māja, žogs ar automātiskajiem vārtiem un avārijas izbraukšanas vārtiem, uz kuru īpašuma tiesības lūdzis atzīt prasītājs.

[12.2] Civillikuma 968.pants nosaka, ka uz zemes uzcelta un cieši ar to savienota ēka atzīstama par tās daļu, savukārt saskaņā ar tiesību doktrīnā noteikto šie noteikumi attiecināmi ne tikai uz ēku šā vārda šaurākā nozīmē, bet arī uz zemes uzceltām būvēm, par kādu viennozīmīgi atzīstama strīdus autostāvvieta *(Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Īpašums (927.-1129.p.), sastādījis A.Grūtups, Mans īpašums, Rīga, 1996).*

Likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta ceturtajā daļā noteikts, ka ēkas (būves), kuras Zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma objekti, uzskatāmas par zemes īpašnieka īpašumu atbilstoši Civillikuma 968.pantam. Citas personas īpašuma tiesības uz šādām ēkām (būvēm) var iegūt, ja tiesa apmierinājusi šo personu prasību atzīt īpašuma tiesības uz attiecīgajiem objektiem.

Saskaņā ar šī likuma 14.panta pirmo daļu Civillikuma 968.panta noteikumi nav piemērojami un ēkas (būves) līdz to apvienošanai vienā īpašumā ar zemi ir uzskatāmas par patstāvīgu īpašuma objektu, ja tās uzceltas pirms Civillikuma lietu tiesību daļas spēkā stāšanās dienai, proti, līdz 1992.gada 1.septembrim.

[12.3] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka autostāvvieta, kuras sastāvā ietilpst ceļa segums, žogs, dežuranta māja, automātiskie vārti un avārijas izbraukšanas vārti saskaņā ar iepriekš minētajām likuma normām ir atzīstama par nekustamā īpašuma /adrese A/, daļu, tādējādi nav pamata uz to īpašuma tiesības atzīt prasītājam, kurš šo nekustamo īpašumu, 2007.gada 24.jūlijā noslēdzot pirkuma līgumu ar /pers. B/ un /pers. C/, kuru vietā saskaņā ar 2007.gada 24.augusta un 2007.gada 30.augusta pārjaunojuma līgumu iestājās SIA "S5", ir atsavinājis.

Šo būvi likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" izpratnē nevar atzīt par patstāvīgu īpašuma objektu, jo tās būvprojekts izstrādāts, tā uzcelta un nodota ekspluatācijā pēc 1992.gada 1.septembra, proti, pēc termiņa līdz kuram likumdevējs pieļāva dalīta īpašuma rašanos.

Ņemot vērā iepriekš minēto, apstākli, ka autostāvvieta, kuras sastāvā ietilpst prasībā norādītā manta, uz kuru prasītājs lūdzis atzīt viņam īpašuma tiesības, nav reģistrēta kā patstāvīgs īpašuma objekts un par tādu nav atzīstama, savukārt lietā nav konstatējams neviens no likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļās spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta pirmajā daļā noteiktajiem pamatiem, kad nav piemērojami Civillikuma 968.panta noteikumi un tiek pieļauta dalīta īpašuma izveide, proti, zeme pieder vienai personai, savukārt uz to uzceltā ēka (būve) kā patstāvīgs īpašuma objekts citai personai, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka uz zemesgabala /adrese A/, esošā būve, proti, autostāvvieta, ir nekustamā īpašuma /adrese A/, daļa un pieder šī nekustamā īpašuma īpašniekam. Prasītājs uz šo mantu īpašuma tiesības zaudējis, atsavinot nekustamo īpašumu trešajai personai.

[12.4] Prasības pieteikuma un prasītāja apelācijas sūdzības argumenti atzīstami par nepamatotiem un nevar būt pamats prasības apmierināšanai.

[12.4.1] Prasītājs nekustamo īpašumu /adrese A/, saskaņā ar 2007.gada 24.jūlijā pirkuma līgumu ir atsavinājis /pers. B/ un /pers. C/, kuru vietā saskaņā ar 2007.gada 24.augusta un 2007.gada 30.augusta pārjaunojuma līgumu iestājās SIA "S5", uz kuras vārda nekustamais īpašums 2007.gada 11.septembrī nostiprināts zemesgrāmatā, kā rezultātā saskaņā ar Civillikuma 994.panta pirmo daļu, kopš 2007.gada 11.septembra prasītājs zaudējis nekustamā īpašuma /adrese A/, kura daļa šajā nekustamajā īpašumā izbūvētā autostāvvieta, īpašuma tiesības.

Ņemot vērā Civillikuma 968.panta noteikumus, apstāklis, ka 2007.gada 24.jūlijā autostāvvieta, kas nav ierakstāma zemesgrāmatā, nav norādīta kā pirkuma priekšmetā ietilpstoša manta, nekādā veidā neliecina par to, ka tā netika atsavināta, jo pirkuma līgums nesatur norādi, ka nekustamais īpašums tiek atsavināts kādā tā daļā.

Apstākli, ka autostāvvieta netika atsavināta kopā ar nekustamo īpašumu, kura daļa tā ir, neapliecina arī prasītāja norādītais, ka līdz 2016.gada 4.novembrim autostāvvieta atradās viņa valdījumā, jo saskaņā ar Civillikuma 992.pantu nekustamā īpašuma tiesību iegūšanai nekustamā īpašuma nodošana nav nepieciešama. Tas attiecināms ar arī uz būvēm, kas Civillikuma 968.panta izpratnē ir nekustamā īpašuma daļa.

[12.4.2] Apstākļos, ka prasītājs ar 2007.gada 24.jūlija līgumu nekustamo īpašumu /adrese A/, ir atsavinājis pilnā tā sastāvā, nav nozīmes tam, vai atprasāmās mantas apraksts atbilst Civillikuma 1051.panta noteikumiem.

Atbildētājai nav pienākums pierādīt nekustamā īpašuma iegūšanas faktu citādi, kā ar savu īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā.

[12.4.3] Ņemot vērā sprieduma [11.1] līdz [11.3] paragrāfā norādītos apsvērumus, par nepamatotu atzīstams prasītāja arguments, ka šobrīd uz atbildētājai piederošā zemes īpašuma atrodas prasītājam piederoša kustama manta (īslaicīgas lietošanas būve). 2003.gada 10.oktobra akts par maksas stāvvietas 48 vieglajām automašīnām /adrese A/, pieņemšanu ekspluatācijā prasītāja īpašuma tiesības uz šo būvi apliecināja tikai līdz nekustamā īpašuma /adrese A/, atsavināšanai. Autostāvvietas tehniskā dokumentācija, proti, būvprojekts, kas izstrādāts pēc 1992.gada 1.septembra, nekādā mērā nepierāda dalīta īpašuma izveides tiesisko pamatu.

Prasītāja viedoklim, ka uz izsoles, kurā atbildētāja iegādājās nekustamo īpašumu, autostāvvietas ekspluatācijas termiņš bija beidzies, kā rezultātā tās bija atzīstamas par pretlikumīgām būvēm, kas izņemtas no civiltiesiskās apgrozības, nav būtiskas nozīmes šī strīda izskatīšanā. Tikai un vienīgi īpašnieka kompetencē ietilpst jautājuma izlemšana par tā īpašumā esoša nekustamā īpašuma sastāvā ietilpstošu ēku un būvju ekspluatācijas noteikumu ievērošanu, to legalizēšanu vai nojaukšanu.

[13] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pretprasība noraidāma šādu apsvērumu dēļ.

[13.1] Civillikuma 1044.pantā noteikts, ka īpašuma prasību īpašnieks var celt pret katru, kas prettiesīgi aiztur viņa lietu; tās mērķis ir atzīt īpašuma tiesību un sakarā ar to piešķirt valdījumu.

Savukārt Civilprocesa likuma 1.pantā noteikts, ka katrai fiziskajai un juridiskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību var ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā.

Apstākļos, ka ar likumu, proti, Civillikuma 968.pantu, ir noteikta zemes un uz tās esošu būvju nedalāmība, tiesai nav pamata atkārtoti to nodibināt ar spriedumu, atzīstot zemes īpašniekam īpašuma tiesības uz būvēm, kas atrodas uz viņam piederošas zemes un nav atzītas par pastāvīgu īpašuma objektu.

Atbildētāja var brīvi rīkoties ar savu īpašumu un tās tiesības uz strīdus būvi nav aizskartas, ko apliecina prasītājas sekmīga rīcība, kārtojot jautājumu par adreses piešķiršanu prasītājas īpašumā ietilpstošās autostāvvietas sardzes mājai.

Apstāklis, ka prasītājs ir izvirzījis prasījumu par īpašuma tiesību atzīšanu uz atbildētājai piederoša nekustamā īpašuma daļu, norādot, ka tā atzīstama par kustamu mantu, nav atzīstams par tādu, kas traucē atbildētājas īpašuma tiesību izlietošanu. Šādā gadījumā ir pietiekami atbildētājas iebildumi pret izvirzīto prasījumu, norādot uz atbildētājai piederošo īpašuma tiesību faktu.

[13.2] Ņemot vērā iepriekš minēto, apstākli, ka atbildētājas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese A/, kura daļa saskaņā Civillikuma 968.pantu ir autostāvvieta, ieguvusi izsolē un ir ievesta šī nekustamā īpašuma valdījumā, savukārt pierādījumi par to, ka prasītājai ir liegta īpašuma tiesību izlietošana tā apstākļa dēļ, ka kāda cita persona prettiesīgi aiztur tās lietu, nav iesniegti, Civillietu tiesas kolēģija nekonstatē Civillikuma 1044.pantā noteiktos priekšnoteikumus, lai tiktu apmierināta atbildētājas īpašuma prasība, kā rezultātā atbildētājas pretprasība noraidāma, jo nav konstatējams prasītājas īpašuma tiesību aizskārums, kas prasa tiesas aizsardzību.

[13.3] Atbildētājas pretprasības pieteikuma un apelācijas sūdzības argumenti nevar būt pamats pretprasības apmierināšanai.

[13.3.1] Nokonstatējot atbildētājas īpašuma tiesību aizskārumu Civillikuma 1044.panta izpratnē, nav pamata atbildētājai atzīt īpašuma tiesības uz mantu, kuras piederība atbildētājai noteikta ar likumu, proti, Civillikuma 968.pantu. Tādējādi prasības noraidīšana pati par sevi nevar kalpot par pamatu pretprasības apmierināšanai.

Apstāklis, ka autostāvvieta nav reģistrēta Zemesgrāmatā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā kā patstāvīgs īpašuma objekts nav šķērslis atbildētājai kā nekustamā īpašuma /adrese A/, kura daļa ir autostāvvieta, īpašniekam turpmāk valsts un pašvaldības iestādēs risināt jautājumus, kas saistīti ar nekustamā īpašumā ietilpstošo būvju statusu.

[13.3.2] Nav strīda par to, ka pretprasība pamatota ar Civillikuma 968.pantu un likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta ceturto daļu, kā arī par to, ka autostāvvieta nav atzīstama par patstāvīgu īpašuma objektu, ka tā nav reģistrēta ne zemesgrāmatā, ne kadastra reģistrā, kā rezultātā tā ir nekustamā īpašuma daļa un nekustamā īpašuma īpašnieka īpašums. Norādot uz šo apstākli, atbildētāja nav norādījusi, kāda prasītāja rīcība liedz atbildētājai izmantot īpašuma tiesību.

[14] Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā pirmās instances tiesa kļūdaini atbildētājai piederošā nekustamā īpašuma /adrese A/, daļu (autostāvvietu) kvalificējusi kā galvenās lietas piederumu.

[15] Apstākļos, ka gan prasība, gan pretprasība noraidīta, tiesāšanās izdevumi no pusēm piedzenami šādā kārtībā un apmērā.

[15.1] Atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta noteikumiem katra puse pati uzņemas tās samaksātos tiesas izdevumus un nav konstatējams pamats to piedzīšanai no otras puses.

[15.2] Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu kopsumma pirmās instances tiesā un apelācijas instances tiesā ir 41,04 EUR (2.sēj., l.l.3, 3.sēj., l.l.3).

Gan prasītājs, gan atbildētāja veikuši ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu katrs 7,34 EUR apmērā (1.sēj., l.l.17, 2.sēj., l.l.113). Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka nesamaksāti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 26,36 EUR (41,04 EUR – 7,34 EUR -7,34 EUR) apmērā saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta noteikumiem piedzenami no prasītāja un atbildētājas līdzīgās daļās, proti, 13,18 EUR apmērā no katra.

[15.3] Lietā iesniegti pierādījumi par atbildētājas izdevumiem advokāta palīdzības samaksai 3000 EUR apmērā (3.sēj.,l.l.136). Prasības summa norādīta 7300 EUR, kā rezultātā atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta trešajai daļai un pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkta noteikumiem gadījumā, ja lietā tiktu izskatīta un noraidīta tikai pretprasība, no prasītāja atbildētājas labā būtu piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi 2190 EUR (3000 EUR x 30%) apmērā.

Ņemot vērā, ka šīs lietas ietvaros izskatīta gan prasība, gan pretprasība, kā arī to, ka gan prasība, gan pretprasība ir noraidīta, Civillietu tiesas kolēģija atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta piektās daļas noteikumiem, ievērojot taisnīguma principu, atzīst, ka no prasītāja atbildētājas labā piedzenami izdevumi advokāta palīdzības samaksai 50% apmērā, proti, 1095 EUR (2190 EUR x 30%) apmērā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.pantu un 454.panta pirmo un otro daļu Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt /pers. A/ prasību pret SIA "Intesko" par īpašuma tiesību atzīšanu uz kustamo mantu – īslaicīgas lietošanas būvēm – autostāvvietu, kas sastāv no ceļa seguma, žoga, dežuranta mājas, automātiskiem vārtiem, avārijas izbraukšanas vārtiem, un valdījuma un turējuma tiesību atjaunošanu uz šo mantu.

Noraidīt SIA "Intesko" pretprasību pret /pers. A/ par īpašuma tiesību atzīšanu uz izbūvēto maksas autostāvvietu 48 vieglajām automašīnām un sardzes ēku, kas atrodas uz SIA "Intesko" piederošā nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu SIA "Intesko", reģistrācijas numurs 40103994623, ar lietas vešanu saistītos izdevumus 1 095 EUR (viens tūkstotis deviņdesmit pieci *euro*) apmērā.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 13,18 EUR (trīspadsmit *euro* un 18 centi) apmērā, nosakot, ka dokuments, kas apliecina šī maksājuma veikšanu, iesniedzams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā.

Piedzīt no SIA "Intesko", reģistrācijas numurs 40103994623, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 13,18 EUR (trīspadsmit *euro* un 18 centi) apmērā, nosakot, ka dokuments, kas apliecina šī maksājuma veikšanu, iesniedzams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā.

Noteikt /pers. A/ un SIA "Intesko" termiņu sprieduma daļā par naudas summu piedziņu labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas, skaitot no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Senātā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Spriedums sastādīts un pieejams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā 2020.gada 16.novembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	M.Šķendere
Tiesnese	*(paraksts)*	I.Strelča
Tiesnesis	*(paraksts)*	M.Sviķis